

RADA POWIATU TARNOBRZESKIEGO

U C H W A Ł A NR X/66/2015 Rady Powiatu T a r n o b r z e s k i e g o z dnia 29 października 2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016-2018.

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1445 z późn. zm.), art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn.zm.) Rada Powiatu Tarnobrzeskiego **u c h w a ł a** co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016-2018” w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnobrzeskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Załącznik do Uchwały NR X/66/2015
Rady Powiatu Tarnobrzeskiego
z dnia 29 października 2015 r.

**Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych
w Powiecie Tarnobrzeskim
na lata 2016-2018**

Wrzesień 2015

Spis Treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Rekomendacje dla Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzesckim na lata 2016-2018	6
3. Diagnoza niepełnosprawności w powiecie tarnobrzesckim.....	6
4. Cele szczegółowe i ich realizacja.....	15
5. Realizatorzy programu	19
6. Źródła finansowania programu	21
7. Monitoring.....	25

I. Wprowadzenie

Niepełnosprawność jako zjawisko powszechne i znaczące jest dziś istotnym problemem społecznym. Człowiek niepełnosprawny, tak jak osoba zdrowa jest częścią środowiska, a jego rozwój jest nierozzerwalnie związany ze społeczeństwem. Żyjąc w nim ma prawo realizować swoje potrzeby, kształtować swą wiedzę, jednocześnie oddziaływać na otaczającą go rzeczywistość. Obecnie możemy stwierdzić, że wiele w tym zakresie zostało dokonane, lecz nadal jest wiele obszarów wymagających poprawy. W miarę rozwoju cywilizacji obserwuje się wzrost znaczenia osób niepełnosprawnych oraz obowiązków wobec niepełnosprawnych. Dużo jest dyskusji, programów tv, akcji, jednak wciąż docierają do nas informacje o niedoskonałości tego systemu. Dotyczy to zarówno procesu leczenia, rehabilitacji, jak i umożliwienia osobom niepełnosprawnym bycia pełnoprawnym członkiem społeczeństwa. Obecnie ujawnienie możliwości tkwiących w osobie niepełnosprawnej sprawia, iż wzrasta zainteresowanie tą grupą, jej potrzebami i problemami. Natomiast akceptacja własnych dyspozycji i możliwości samej osoby niepełnosprawnej pozwala jej wejść na drogę rozwoju i adaptacji życiowej.

Warunkiem integracji społecznej jest niewątpliwie uczestnictwo w życiu społecznym osób niepełnosprawnych oraz nawiązywanie poprawnych relacji. Istotnym jest również właściwe przygotowanie społeczeństwa.

Jednak często zdarza się, że większość czasu osoby niepełnosprawne spędzają w domach, tylko z najbliższymi, gdzie są chronione bądź izolowane od świata. Często także są pozbawione możliwości realizacji własnych potrzeb. Dodatkowy problem stwarzają bariery społeczne wynikające z niewłaściwego stosunku społeczeństwa do problemów osób niepełnosprawnych. Oprócz trudności natury technicznej spotykanych na co dzień, bardziej bolesne i ograniczające są niezaspokojone potrzeby psycho-społeczne. Tworzą się bariery mentalne spowodowane niewiedzą i brakiem doświadczenia w kontaktach społecznych, stwarzające powstawanie niekorzystnych opinii. Powszechnie koncentrujemy się na ograniczeniach oraz słabościach osób niepełnosprawnych, rzadziej dostrzegamy ich potencjał i możliwości. Taka postawa prowadzi do uprzedzeń i dyskryminacji, a przede wszystkim frustracji osób niepełnosprawnych.

Zorganizowanie sprawnie działającego systemu wsparcia społecznego osób niepełnosprawnych to aktualnie zadanie i wyzwanie dla wielu instytucji pomocowych współdziałających w kierunku integracji społecznej. Zachodzi bowiem konieczność podejmowanych działań na rzecz realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych, wyznaczenie obszarów działań i opracowanie programów celowych do realizacji przez najbliższe otoczenie.

Realizując obowiązek wynikający z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 z późn.zm.) opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu podjęło inicjatywę opracowania niniejszego dokumentu. Jest on również kontynuacją i rozszerzeniem wcześniej podjętych przez powiat działań na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. *Program aktywizacji społecznej w powiecie tarnobrzesckim*, realizowanym w latach 2008-2013.

Określając cele i kierunki działań skierowane do osób niepełnosprawnych na najbliższe trzy lata uwzględniono doświadczenie i sugestie jednostek organizacyjnych powiatu tarnobrzesckiego zajmujących się wieloaspektową problematyką osób niepełnosprawnych. W analizie problemowej oraz konstruowaniu dokumentu współpracowały:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu,
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowej Dębie,
3. Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
4. Warsztat Terapii Zajęciowej w Baranowie Sandomierskim,
5. Warsztat Terapii Zajęciowej w Gorzycach,
6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Gorzycach,
7. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Grębowie,
8. Koło Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo przy Zarządzie Miejsko-Gminnym TPD w Nowej Dębie.

Program na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzesckim na lata 2016-2018 definiuje kierunki polityki społecznej powiatu tarnobrzesckiego w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz poszanowania praw osób niepełnosprawnych. Koncentruje się on na pozostawieniu osób niepełnosprawnych w naturalnym środowisku i zapewnieniu niezbędnych usług oraz tworzeniu warunków społecznego współdziałania. Skierowany jest do osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat tarnobrzescki.

II. Rekomendacje dla Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim na lata 2016-2018

Niniejszy Program na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim na lata 2016-2018 wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Rządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i ich Integracji ze Społeczeństwem z dnia 5 października 1993 roku,
- Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych uchwaloną dnia 1 sierpnia 1997 roku,
- Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych ratyfikowaną 6 września 2012 roku,
- Wojewódzki program na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2008-2020,
- Strategię Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015-2020.

III. Diagnoza niepełnosprawności w powiecie tarnobrzeskim

W celu zdiagnozowania skali występowania zjawiska niepełnosprawności w powiecie tarnobrzeskim, sięgnięto do źródeł Narodowego Spisu Powszechnego 2011, do statystyk Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu.

Jak wskazują dane Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku, liczba osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim wynosiła 3 789, co stanowi 6,98 % ogółu mieszkańców powiatu – w podziale na płeć niewiele przeważali mężczyźni (7,06 %).

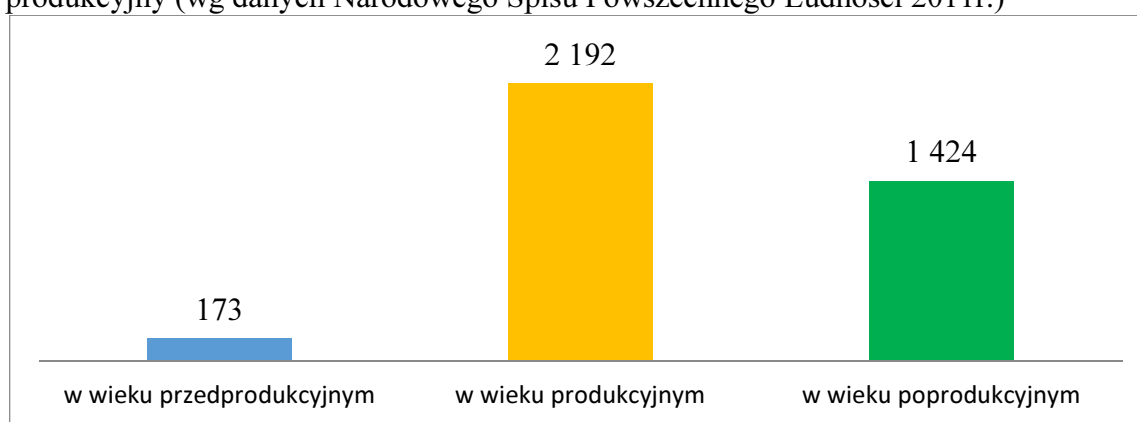
Tabela 1. Stosunek osób niepełnosprawnych z powiatu tarnobrzeskiego do ogółu mieszkańców powiatu w 2011r.

	Liczba ludności	Liczba osób niepełnosprawnych	Udział procentowy
Ogółem	54292	3789	6,98
Kobieta	27 516	1 898	6,90
Mężczyźni	26 776	1 891	7,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W kategorii wieku, zdecydowana większość osób niepełnosprawnych znajduje się w wieku produkcyjnym – stanowi 57,85 % ogółu osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim. Osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym, stanowią 37,58 % ogółu osób niepełnosprawnych w powiecie, natomiast najmniejszy procent stanowią osoby niepełnosprawne w wieku przedprodukcyjnym – 4,57 % ogółu osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim.

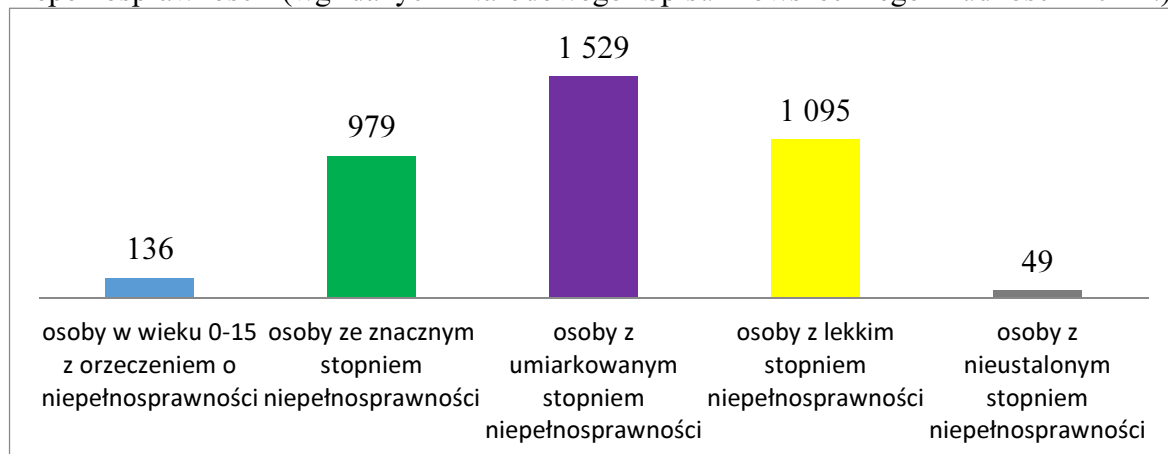
Wykres 1. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim w podziale na wiek produkcyjny (wg danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności 2011r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W powiecie tarnobrzeskim największy odsetek osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności – 42,44 %. Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowią najmniejszą grupę w tym przedziale wiekowym (27,17%).

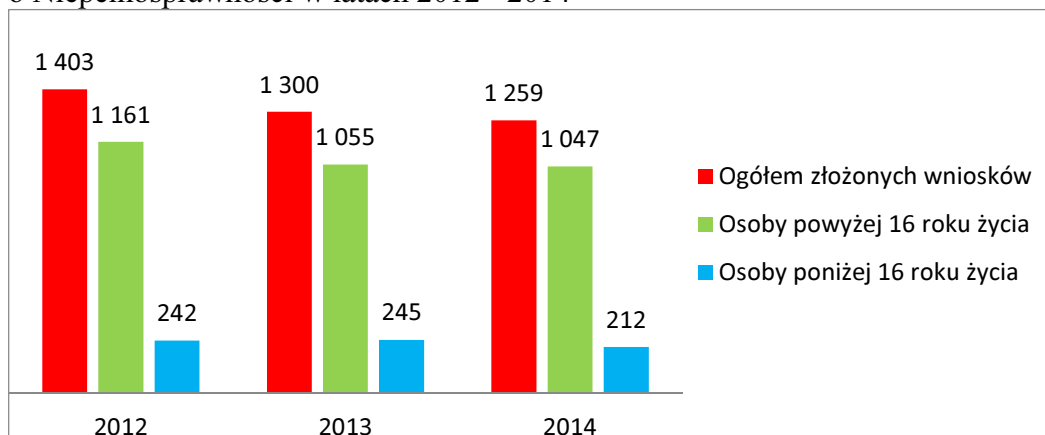
Wykres 2. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim w podziale na stopień niepełnosprawności (wg danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności 2011r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych lokalnych, GUS

Dla powiatu tarnobrzeskiego organem orzeczniczym do celów pozarentowych jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, obsługujący mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego i miasta Tarnobrzeg. W 2014 roku z terenu powiatu do Zespołu wpłynęło 1 259 wniosków, tj. o 10% mniej niż w 2012 roku oraz o 3% mniej niż w roku 2013. Rozpatrując liczbę złożonych wniosków na przestrzeni lat 2012 -2014, 82% wniosków stanowią wnioski złożone przez osoby powyżej 16 roku życia.

Wykres 3. Liczba złożonych wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2012 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Tabela 2. Liczba i cel złożenia wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności przez osoby powyżej 16 roku życia w latach 2012-2014

Lp.	Cel złożenia wniosków	Liczba wniosków		
		2012	2013	2014
1.	Odpowiednie zatrudnienie	385	397	373
2.	Szkolenie	0	0	2
3.	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	18	22	19
4.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	101	71	63
5.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	140	128	110
6.	Zasiłek stały	0	0	0
7.	Zasiłek pielęgnacyjny	48	340	319
8.	Korzystanie z karty parkingowej	33	31	91
9.	Inne	136	66	70
10.	Razem	1 161	1 055	1 047

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Z zaprezentowanych w tabeli 2 danych wynika, że najczęściej osób ubiega się o wydanie orzeczenia w celu odpowiedniego zatrudnienia. Znaczącą grupę stanowią także osoby składające wniosek w celu uzyskania uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia. Najmniej osób ubiegało się o orzeczenie w celu uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, bądź szkolenia. Nikt nie wskazywał na potrzebę uzyskania orzeczenia w celu nabycia uprawnień do zasiłku stałego. Na uwagę zasługuje znaczący wzrost osób zainteresowanych wskazaniem do zasiłku pielęgnacyjnego od 2013 roku. Sytuacja ta może wynikać z przepisów o świadczeniach rodzinnych i możliwości otrzymywania świadczenia pielęgnacyjnego przez osobę opiekującą się niepełnosprawnym członkiem rodziny..

Tabela 3. Liczba i cel złożenia wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności przez osoby poniżej 16 roku życia w latach 2012-2014

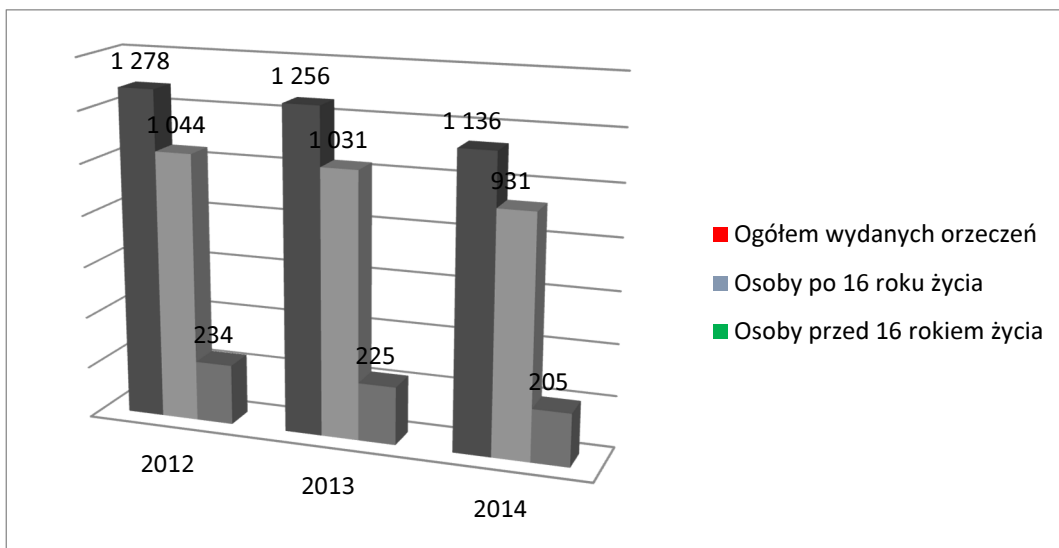
Lp.	Cel złożenia wniosków	Liczba wniosków		
		2012	2013	2014
1.	Zasiłek stały	15	13	23
2.	Zasiłek pielęgnacyjny	227	232	186
3.	Inne (zamieszkiwanie w oddzielnym pokoju lub dodatkowy urlop wychowawczy dla rodzica)	0	0	3
		242	245	212

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

W odniesieniu do celu składania wniosków o wydanie orzeczenia dla dzieci poniżej 16 roku życia najwięcej wniosków dotyczyło nabycia uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego. Najmniej opiekunów było zainteresowanych uzyskaniem wskazania do zamieszkania w oddzielnym pokoju lub dodatkowym urlopem wychowawczym dla rodzica.

Porównując liczbę wydanych orzeczeń na przestrzeni lat 2012 – 2014, od 2012 roku następuje w stosunku do lat następnych systematyczny spadek liczby wydanych orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności. W 2014 roku wydano o 9,5% mniej orzeczeń niż w 2013 r. i o 11,1 % niż w roku 2012. Nieznacznie spada też liczba wydanych orzeczeń dla dzieci poniżej 16 roku życia.

Wykres 4. Liczba wydanych orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2012 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Liczbę wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności na przestrzeni lat 2012 – 2014 prezentuje tabela 4.

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2012 – 2014

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	Liczba wniosków		
		2012	2013	2014
1.	01-U (upośledzenie umysłowe)	21	20	11
2.	02-P (choroby psychiczne)	97	154	123
3.	03-L (zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu)	55	51	50
4.	04-O (choroby narządu wzroku)	33	30	30
5.	05-R (upośledzenia narządu ruchu)	286	273	265
6.	06-E (epilepsja)	13	11	6
7.	07-S (choroby układu oddechowego i krążenia)	214	183	146
8.	08-T (choroby układu pokarmowego)	15	13	12
9.	09-M (choroby układu moczowo-płciowego)	9	2	10
10.	10-N (choroby neurologiczne)	149	139	147
11.	11-I (inne)	151	151	130
12.	12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe)	1	4	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Z przedstawionych danych wynika, iż najczęstszą przyczyną niepełnosprawności jest upośledzenie narządu ruchu, choroby układu oddechowego i krążenia, choroby psychiczne, choroby neurologiczne oraz inne (w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego). Najmniej orzeczeń wydanych jest z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych oraz chorób układu moczowo-płciowego.

W powiecie tarnobrzeskim zadaniami z zakresu rehabilitacji społecznej zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu, które dysponuje m.in. środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Osoby posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych, zaopatrzenia w sprzęt

rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz turnusów rehabilitacyjnych. Mogą też korzystać z systemu środowiskowego wsparcia.

Tabela 5. Udzielone dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu w latach 2012 - 2014

Formy dofinansowania	2012		2013		2014	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota Dofinansowania (PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowani (PLN)
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	504	222 760	360	209 648	429	234 919
Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	116	93 719	81	66 867	57	48 710
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	43	154 561	20	77 067	26	77 651

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu

W ramach rehabilitacji społecznej, porównując udzielone dofinansowania dla osób niepełnosprawnych w latach 2012-2014, w roku 2014 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu zrealizowało 512 wniosków na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, turnusy rehabilitacyjne, likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych o łącznej wartości 361 280 zł. Było to o 11,06 % więcej wniosków zrealizowanych niż w roku 2013, a o 22,77 % mniej niż w 2012 roku.

W okresie 3 poprzednich lat najwięcej środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych było przekazywanych osobom niepełnosprawnym na

dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

W roku 2012 było to 47,29% środków na w/w zadania, w 2013 – 59,29%, zaś w 2014 – 65,02%. W całym okresie 2012-2014 najmniej wydatkowanych było środków na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych – łącznie 209 296 zł. O blisko 100 000 zł więcej wydatkowano na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych (309 279 zł).

Zadaniami w obszarze rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu (PUP). W ramach wsparcia dla osób niepełnosprawnych PUP realizuje m.in. zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.

Tabela 6. Udzielone dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu w latach 2012 -2014

Formy dofinansowania	2012		2013		2014	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota
Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem stanowiska pracy	2	76 423	1	31 000	1	40 000
Finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania	0	0	0	0	0	0
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy	9	40 067	7	47 277	7	39 917

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu

Na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych w 2014 roku ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wypłacono o 31,40 % mniej środków niż w 2012 roku i o 2,10 % więcej niż w roku 2013r.

Najwięcej środków kierowanych jest do pracodawców w ramach zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej. W wydatkowaniu środków na instrumenty i usługi rynku pracy nie obserwuje się większych różnic.

Nikt nie skorzystał z dofinansowania szkolenia i przekwalifikowania. Bardzo niski odsetek osób ubiegających się o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w celu szkolenia lub przekwalifikowania znajduje odzwierciedlenie w zainteresowaniu sfinansowaniem takich działań z udziałem Powiatowego Urzędu Pracy. Sytuacja ta może być również podyktowana realizacją programów aktywizacji społecznej i zawodowej z udziałem środków Unii Europejskiej oraz realizacją innych programów PFRON.

IV. Cele szczegółowe i ich realizacja

Celem głównym Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzesckim na lata 2016-2018 jest zorganizowanie odpowiednich warunków do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. W ramach celu głównego, mieszczą się cele szczegółowe:

- 1) Usprawnienie funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych;
- 2) Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji;
- 3) Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- 4) Podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;
- 5) Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych;
- 6) Podniesienie świadomości społecznej z zakresu praw osób niepełnosprawnych;
- 7) Zwiększenie współpracy powiatu tarnobrzesckiego z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;

Tabela 7. Opis działań do zrealizowania postawionych celów:

Nr	Cele szczegółowe	Działania
Cel 1	Usprawnienie funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych	<p>1. Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - likwidację bariery transportowej, - likwidację bariery w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym, -likwidację barier w poruszaniu się, - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym; <p>2. Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - likwidację barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, - likwidację barier transportowych (zakup samochodów i mikrobusów przystosowanych do przewozu osób na wózkach inwalidzkich), - pozyskanie dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (poza algorytmem); <p>3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.</p>
Cel 2	Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji	<p>1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych;</p>

		2. Dofinansowanie zakupów przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.
Cel 3	Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach; 2. Finansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców powiatu tarnobrzskiego w Warsztatach Terapii Zajęciowej; 3. Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień osób niepełnosprawnych poprzez nabycie umiejętności komunikacyjnych oraz wykorzystanie ich potencjału artystycznego; 4. Realizację projektów mających na celu podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze środowiskiem.
Cel 4	Podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrażanie nowych metod diagnozy, terapii, a także rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych; 2. Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin; 3. Szkolenie kadry placówek oświatowych w zakresie rozwoju uczniów niepełnosprawnych; 4. Zapewnienie młodzieży niepełnosprawnej i jej opiekunom dostępu do informacji w zakresie możliwości zdobywania wykształcenia; 5. Prowadzenie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; 6. Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny dziecka niepełnosprawnego; 7. Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców i nauczycieli.
Cel 5	Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy; 2. Aktywizacje osób niepełnosprawnych poprzez instrumenty i usługi rynku pracy - podnoszenie kwalifikacji zawodowych, pośrednictwo pracy, poradnictwo

		<p>zawodowe, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, zwiększenie liczby miejsc pracy poprzez finansowanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, umów stażowych, robót publicznych i in.</p> <p>3. Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej,</p> <p>4. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych</p>
Cel 6	Podniesienie świadomości społecznej z zakresu praw osób niepełnosprawnych	<p>1. Aktualizacja stron internetowych jednostek organizacyjnych powiatu do potrzeb osób niepełnosprawnych;</p> <p>2. Poradnictwo z zakresu praw przysługujące osobom niepełnosprawnym;</p> <p>3. Poradnictwo dla otoczenia osoby niepełnosprawnej;</p> <p>4. Szkolenie otoczenia osób niepełnosprawnych w zakresie praw oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z osobami niepełnosprawnymi;</p>
Cel 7	Zwiększenie współpracy powiatu tarnobrzeskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	<p>1. Utworzenie bazy organizacji, w tym pozarządowych działających w powiecie tarnobrzeskim na rzecz osób niepełnosprawnych;</p> <p>2. Współpracę z organizacjami pozarządowymi w opracowaniu i realizowaniu programów na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.</p>

V. Realizatorzy programu

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzesckim na lata 2016-2018 będzie realizowany przez jednostki działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu oraz organizacje pozarządowe tj.:

- Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Grębowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowej Dębie,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Baranowie Sandomierskim,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Gorzycach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Gorzycach,
- Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

VI. Zakładane rezultaty realizacji programu

Założeniem realizacji niniejszego programu jest:

1. Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych,
2. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,
3. Poprawa dostępności do rehabilitacji osobom niepełnosprawnym,
4. Poprawa warunków bytowych osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier,
5. Zwiększenie liczby imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych z udziałem osób niepełnosprawnych,
6. Utrzymanie i rozwój Warsztatów Terapii Zajęciowej,
7. Rozwój usług edukacyjnych kierowanych do dzieci niepełnosprawnych, ich rodziców i nauczycieli,
8. Zwiększenie współpracy powiatu tarnobrzesckiego z podmiotami realizującymi działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Mierniki osiągnięcia celu określonego w programie:

Cel I

1. Liczba osób korzystających z programu „Aktywny Samorząd”,
2. Liczba wniosków przyjętych do realizacji w ramach programu celowego PFRON,
3. Liczba wniosków zrealizowanych w ramach likwidacji barier.

Cel II

1. Liczba osób objętych dofinansowaniem do turnusów rehabilitacyjnych, w tym liczba opiekunów tychże osób,
2. Liczba zrealizowanych wniosków na dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,

Cel III

1. Liczba umów na dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych wspierających osoby niepełnosprawne,
2. Liczba uczestników WTZ,
3. Liczba spotkań/imprez o charakterze kulturalno-artystycznym,
4. Liczba projektów realizowanych przez WTZ, ŚDS, DPS z udziałem osób niepełnosprawnych,

Cel IV

1. Liczba zajęć terapeutyczno-rehabilitacyjnych, indywidualnych i grupowych dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin,
2. Liczba szkoleń w zakresie rozwoju uczniów niepełnosprawnych,
3. Liczba spotkań profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą,
4. Liczba spotkań z rodziną, wspomagających wychowanie i edukację dziecka niepełnosprawnego,
5. Liczba spotkań z zakresu ochrony zdrowia psychicznego,

Cel V

1. Liczba osób aktywizowanych poprzez instrumenty i usługi rynku pracy,
2. Liczba dostosowanych miejsc pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cel VI

1. Liczba porad udzielonych osobom niepełnosprawnym,
2. Liczba porad dla otoczenia osoby niepełnosprawnej,

Cel VII

1. Liczba informatorów/broszur,

2. Liczba projektów opracowanych / realizowanych z udziałem organizacji pozarządowych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Wzrost liczby obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych – realizacja na poziomie co najmniej 10 rocznie,
2. Wyposażenie dla osoby niepełnosprawnej co najmniej 2 stanowisk pracy rocznie,
3. Opracowanie i rozpropagowanie 200 szt. rocznie informatorów dla osób niepełnosprawnych,

VII. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu tarnobrzeskiego,
- z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- z Funduszu Pracy,
- z innych źródeł, w ramach przyjętych do realizacji programów.

Tabela. Prognoza wydatków na realizację zadań przyjętych w Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim na lata 2016-2018.

Planowane działania	Przewidywane źródło środków na realizację celów /realizator
Cel 1	
Działanie 1 – Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych i pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	<i>Realizacja programu celowego PFRON „Aktywny Samorząd” – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz</i>

Działanie 2 – Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej	<i>Realizacja programu celowego PFRON „Wyrównywanie różnic między regionami” – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz</i>
Działanie 3 – Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu</i>
Cel 2	
Działanie 1 – Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu</i>
Działanie 2 – Dofinansowanie zakupów przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu</i>
Cel 3	
Działanie 1 – Dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu</i>
Działanie 2 – Finansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego w Warsztatach Terapii Zajęciowej	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu</i>

Działanie 3 – Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień osób niepełnosprawnych poprzez nabycie umiejętności komunikacyjnych oraz wykorzystanie ich potencjału artystycznego	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych WTZ, ŚDS, DPS</i>
Działanie 4 – Realizację projektów mających na celu podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze środowiskiem	<i>Koszt realizacji uzależniony od wysokości środków pozyskanych w ramach konkursu / realizatorzy</i>
Cel 4	
Działanie 1 – Wdrażanie nowych metod diagnozy, terapii, a także rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych SOSW</i>
Działanie 2 – Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych SOSW</i>
Działanie 3 – Szkolenie kadry placówek oświatowych w zakresie wspomaganie rozwoju i umiejętności uczniów niepełnosprawnych	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych SOSW</i>
Działanie 4 – Zapewnienie młodzieży niepełnosprawnej i jej opiekunom dostępu do informacji w zakresie możliwości zdobywania wykształcenia	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych SOSW, PCPR</i>
Działanie 5 – Prowadzenie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP, SOSW</i>
Działanie 6 – Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny dziecka niepełnosprawnego	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP, PCPR, SOSW</i>

Działanie 7 – Prowadzenie edukacji dot. ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców i nauczycieli	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP, SOSW</i>
Cel 5	
Działanie 1 – Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PUP</i>
Działanie 2 – Aktywizacje osób niepełnosprawnych poprzez usługi i instrumenty rynku pracy	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu/PUP</i>
Działanie 3 – Zwrot pracodawcy kosztów związanych z wyposażeniem stanowiska pracy	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu/PUP</i>
Działanie 4 – Szkolenie i przekwalifikowanie zawodowe osób niepełnosprawnych	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz wg algorytmu/PUP</i>
Cel 6	
Działanie 1 – Aktualizacja stron internetowych jednostek do potrzeb osób niepełnosprawnych	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań własnych -realizatorzy.</i>
Działanie 2 – Poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR</i>
Działanie 3 – Poradnictwo dla otoczenia osoby niepełnosprawnej	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR</i>
Działanie 4 – Szkolenie otoczenia osób niepełnosprawnych w zakresie praw oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z osobami niepełnosprawnymi	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR, SOSW</i>

Cel 7	
Działanie 1 – Utworzenie bazy organizacji, w tym pozarządowych działających w powiecie tarnobrzeskim na rzecz osób niepełnosprawnych	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR</i>
Działanie 2 – Współpracę z organizacjami pozarządowymi w opracowaniu i realizowaniu programów na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PUP, PCPR</i>

Wysokość środków przeznaczonych na realizację niniejszego programu w poszczególnych latach może ulec zmianie z uwagi na zmienność wskaźników do algorytmu środków przyznawanych przez PFRON samorządom powiatowym na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej. Ponadto programy celowe PFRON i wysokość środków na ich realizację są ustalane odrębnie dla roku budżetowego. W odniesieniu do wysokości środków na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej wydatki zostały wskazane według aktualnie obowiązującego kosztu utrzymania uczestnika. Pozostałe środki pozabudżetowe będą możliwe do uzyskania przez poszczególnych realizatorów w ramach projektów szczegółowych, dotyczących wybranych zagadnień ujętych w niniejszym programie.

VIII. Monitoring

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tarnobrzeskim na lata 2016-2018 będzie poddany monitoringowi, polegającemu na zbieraniu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu informacji od realizatorów Programu na temat podjętych i zakończonych działań. Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu będzie przedkładał Radzie Powiatu Tarnobrzeskiego roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie częścią corocznego sprawozdania z działalności jednostki.